

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ TVARKYMO REIKALAVIMŲ APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2014 m. gruodžio 16 d. Nr. D1-1038
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 3 punktu:

1. T v i r t i n u Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašą (pridedama).
2. P a v e d u Aplinkos apsaugos agentūrai prie Aplinkos ministerijos iki 2015 m. balandžio 1 d. parengti ir patvirtinti rekomendacijas Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo 2 priede nustatytiems reikalavimams įgyvendinti.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu
Nr. D1-1038

PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ TVARKYMO REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų apraše (toliau – Aprašas) nustatomi aplinkosaugos reikalavimai paviršinių vandens telkinių (toliau – vandens telkiniai) tvarkymo ir jų pakrančių tvarkymo darbams atlikti.

2. Aprašo nuostatos netaikomos:

2.1. vykdant vidaus vandens kelių, uostų, prielaukų valymo ir gilinimo laivybos reikmėms darbus, kuriems taikomos Aplinkosaugos sąlygos vandens telkinių dugno valymo ir gilinimo darbams laivybos reikmėms, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 10 d. įsakymu Nr. D1-23 „Dėl Aplinkosaugos sąlygų vandens telkinių dugno valymo ir gilinimo darbams laivybos reikmėms patvirtinimo“;

2.2. tvarkant dirbtinius nepratekamus vandens telkinius, kurių priežiūra numatyta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

2.3. tvarkant vandens telkinius, kuriuose esančios naudingosios iškasenos skirtos naudoti Žemės gelmių įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

2.4. melioracijos statiniams, kurių priežiūra atliekama vadovaujantis Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymu ir kitų statinių priežiūrai, tvarkymui, statybai;

2.5. prie vandens telkinių esamų privažiavimo ir vandens paėmimo gaisriniais automobiliais vietų tvarkymui, kurios įrengiamos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus nustatyta tvarka;

2.6. vykdant vandens telkinio tvarkymo darbus valstybiniuose parkuose, valstybiniuose draustiniuose, valstybiniuose ar biosferos rezervatuose, biosferos poligonuose, atkuriamuosiuose sklypuose, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose (toliau – Saugomos teritorijos), jeigu tai numatyta šių teritorijų tvarkymo ar gamtotvarkos planuose, arba vykdant vandens telkinio tvarkymo darbus, numatytus saugomų rūšių apsaugos ir veiksmų planuose;

2.7. Baltijos jūros ir jos pakrančių tvarkymui;

2.8. naudojant nendrių išteklius pagal Laukinės augalijos išteklių naudojimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 173 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1446 „Dėl Laukinės augalijos įstatymo įgyvendinimo“ 2 punkto vykdymo“.

3. Tais atvejais, kai tvenkinių naudojimo ir priežiūros taisyklėse, parengtose pagal Tvenkinių naudojimo ir priežiūros tipinių taisyklių (LAND 2-95), patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerijos 1995 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 33 „Dėl Tvenkinių naudojimo ir priežiūros tipinės taisyklių (LAND 2-95) patvirtinimo“ nuostatas, numatyti kiti vandens telkinio tvarkymo reikalavimai, šio Aprašo reikalavimai gali būti netaikomi.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1 **biomanipuliacija** – mokslinių tyrimų duomenimis pagrįstas vandens telkinio ekosistemos būklės gerinimo arba stabilizavimo būdas, kai įveisiamos ar pašalinamos tam tikros žuvų ar kitų vandens organizmų rūšys;

4.2. **dugno nuosėdos** – minkštos vandens telkinio dugno nuosėdos (dumblas), kurių sudėtyje yra smulkių uolienu dalelių, tarp jų smulkesnių kaip 0,01 mm – daugiau kaip 30 % tūrio, taip pat organinės kilmės medžiagų, nesusiskaidžiusių augalų liekanų;

4.3. **ežeras** – natūralus vandens telkinys lėtai kintančiame duburyje, neturintis tiesioginio ryšio su jūra;

4.4. **pakrantė** – vandens telkinio teritorija, kurioje išskiriamos: sausoji dalis – kranto dalis, veikiama vandens tik per stiprų bangavimą, ypač kai yra aukštas vandens lygis; užliejamoji dalis – kranto dalis, periodiškai užliejama, pakilus vandens lygiui;

4.5. **vandens telkinio tvarkymo darbai** – vandens telkinio valymo darbai; vandens telkinio krante, pakrantėje arba prie kranto vandenyje augančių krūmų, medžių, makrofitų pjovimas ir (arba) šalinimas, biomanipuliacija, teršalų izoliavimas, stabilizavimas, surišimas vandens telkinio ekosistemoje; mineralinio grunto paskleidimas ant vandens telkinio dugno ir pažeistos pakrantės grunto lyginimo ir (ar) atkūrimo, dirbtinių nerštaviečių įrengimo ir kiti darbai, susiję su vandens telkinių morfologinių savybių atkūrimu;

4.6. **upė** – natūrali vandens tėkmė, nuolatos arba su pertrūkiais tekanti link kito vandens telkinio žemiausia slėnio dalimi pačios išgraužta vaga;

4.7. **vandens telkinio valymo darbai** – vandens telkinio dugne susikaupusių dugno nuosėdų šalinimas jas visas ar dalį jų iškasant ar išsiurbiant ir kiti susiję darbai: sėdintuvų įrengimas, vamzdžių tiesimas, dugno nuosėdų transportavimas iki sandėliavimo aikštelių, sandėliavimo aikštelių įrengimas, minėtų nuosėdų tvarkymas ir panaudojimas; vandenyje augančių makrofitų sąžalynų šalinimas su šaknimis.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 26 d. nutarime Nr. 1056 „Dėl Biokuro gamybos ir naudojimo skatinimo 2004–2010 metais programos patvirtinimo“, Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“, Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“, Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“, Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-633 „Dėl Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos aplinkos apsaugos normatyviniame dokumente LAND 85-2007 „Lietuvos žuvų indekso apskaičiavimo metodika“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. D1-197 „Dėl Lietuvos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 85-2007 „Lietuvos žuvų indekso apskaičiavimo metodika“ patvirtinimo“, Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. D1-230 „Dėl Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos/apsaugos reikalavimų patvirtinimo“, Naftos produktais užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimuose (LAND 9-2009), patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 9-2009 „Naftos produktais užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai“ patvirtinimo“, apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS

VANDENS TELKINIŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI

6. Vandens telkinio tvarkymo darbus draudžiama vykdyti:

6.1. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme nustatytais atvejais;

6.2. vandens paukščių perėjimo laikotarpiu (t. y. nuo balandžio 1 d. iki liepos 1 d.), išskyrus miestų, miestelių teritorijose esančius rekreacijai svarbius vandens telkinius ar jų dalis, kurie teritorijų planavimo dokumentais arba savivaldybių tarybų sprendimais priskirti rekreacinėms teritorijoms;

6.3. žuvų neršto ir migracijos laikotarpiu (t. y. nuo kovo 15 d. iki birželio 30 d.), išskyrus 7 punkte nurodytą išimtį. Taip pat išskyrus vykdomus tvarkymo darbus miestų, miestelių teritorijose esančiuose rekreacijai svarbiuose vandens telkiniuose ar jų dalyse, kurios teritorijų planavimo dokumentais arba savivaldybių tarybų sprendimais priskirti rekreacinėms teritorijoms. Vandens telkiniuose, priskirtuose lašiniams vandens telkiniams ir galimuose priskirti lašiniams vandens telkiniams, kurių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 362 „Dėl Vandens telkinių suskirstymo“, papildomai draudžiami vandens telkinio tvarkymo darbai nuo rugsėjo 15 d. iki gruodžio 31 d.

7. Vandens telkinių valymo darbai, kuriuos būtina atlikti žuvų neršto ir migracijos laikotarpiu, gali būti vykdomi ir šiuo laikotarpiu, tačiau vandens telkinio tvarkymo projekte (toliau – Projektas) ir pranešime apie ketinimą tvarkyti vandens telkinį (toliau – Pranešimas) turi būti nurodytos minėtų darbų poveikio žuvims sumažinimo priemonės ir informacija, koku būdu bus kompensuojama arba atlyginama aplinkai daroma žala.

8. Planuojant ir vykdant vandens telkinių tvarkymo darbus, būtina vengti žalos saugomoms rūšims, jų buveinėms ar saugomoms natūralioms buveinėms. Jeigu žalos išvengti neįmanoma, darbus atlikti leidžiama, jei projekte pateikiama įrodanti informacija, kad numatomas tvarkymo darbų ilgalaikis teigiamas poveikis visiškai kompensuos tvarkymo darbų metu padarytą žalą pagerindamas minėtų saugomų objektų būklę.

9. Planuojamų vandens telkinio tvarkymo darbų poveikis aplinkai vertinamas pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą tvarką, kai tai privaloma pagal šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatas, ir vertinimo išvados pateikiamos kartu su derinti teikiamu Projektu.

10. Tvarkant pakrantes ir prie kranto esančią vandens telkinio dugno dalį, augalija gali būti šalinama ir įveisiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo, Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis. Saugotini želdiniai tvarkomi Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atveju, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-87 „Dėl Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atveju, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

11. Tvarkant vandens telkinį, susidariusios atliekos tvarkomos vadovaujantis atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

12. Asmuo, organizuojantis tvarkymo darbus, turi užtikrinti, kad tvarkymo darbai būtų atliekami techniškai tvarkingomis darbo priemonėmis, dirbantis personalas privalo būti pasiruošęs šalinti galimų avarijų padarinius.

13. Asmuo, organizuojantis tvarkymo darbus, planodamas naudoti ar perduoti dugno nuosėdas tręšimui žemės ūkyje, turi atlikti dugno nuosėdų tyrimus (nustatyti sausųjų medžiagų kiekį (toliau – s. m.), pH, bendrojo azoto ir fosforo, sunkiųjų metalų ir naftos produktų koncentracijas) ir užtikrinti, kad tręšimui žemės ūkyje būtų naudojamos tik I kategorijos (1 lentelė) dugno nuosėdos.

1 lentelė. Dugno nuosėdų skirstymas į kategorijas pagal sunkiųjų metalų koncentraciją

Dugno nuosėdų kategorija	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg s. m.						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
I	<140	<1,5	<140	<75	<50	<300	<1,0
II	140–750	1,5–20	140–400	75–1000	50–300	300–2500	1,0–8,0
III	>750	>20	>400	>1000	>300	>2500	>8,0

14. Naftos produktais užterštos dugno nuosėdos gali būti naudojamos atsižvelgiant į teritorijos, kurioje numatytas dugno nuosėdų panaudojimas, jautrumo taršai kategoriją, nurodytą LAND 9-2009 „Naftos produktais užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai“ 1 ir 2 prieduose (išskyrus I jautrumo taršai teritoriją).

15. Užterštas naftos produktais dugno nuosėdas galima valyti dugno nuosėdų sandėliavimo vietoje laikantis atitinkamų aplinkos apsaugos, priešgaisrinės ir darbo saugos reikalavimų arba iškasti ir išvežti į specialias užteršto grunto valymo vietas.

16. Iškastų dugno nuosėdų nusodinimui, išdžiovinimui ir laikinam sandėliavimui turi būti įrengiami pakankamo dydžio dugno nuosėdų sėdintuvai, vadovaujantis šiomis sąlygomis:

16.1. iškastas dugno nuosėdas leidžiama sandėliuoti ne ilgiau kaip metus;

16.2. sėdintuvai turi būti ne aukštesni kaip 3 m, jų šlaitų statumas – ne didesnis kaip 45 laipsnių;

16.3. sėdintuvai turi būti pildomi ne didesniu kaip 1:1 vandens ir dugno nuosėdų santykiu;

16.4. sėdintuvams, kurių pylimų aukštis lygus arba mažesnis kaip 1 m, pylimo viršaus plotis turi būti ne mažesnis kaip 0,5 m, aukštesniems pylimams – kaip 1 m, atitinkamai – ne mažesnis kaip 3 m;

16.5. sėdintuvai gali būti užpildomi ne daugiau kaip 0,5 m iki sėdintuvo pylimo viršaus.

17. Įrengiant dugno nuosėdų sėdintuvą, turi būti išsaugotas derlingasis dirvožemio sluoksnis (jei dirvožemis tinkamas sėdintuvų pylimams įrengti, dalis sėdintuvų pylimų gali būti įrengta iš derlingo dirvožemio, nemaišant jo su mineraliniu gruntu). Vėliau jis turi būti panaudojamas pažeistoms teritorijoms rekultivuoti.

18. Augalija ir dugno nuosėdos negali būti sandėliuojamos, šalinamos ar paskleidžiamos vandens telkiniuose, pelkių ir šaltynų teritorijose, akmenynuose, natūraliose pievose, saugomų rūšių radavietėse ir augavietėse, potvynių užliejamose teritorijose, vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose. Vandens telkiniuose esančiose salose negali būti sandėliuojamos, šalinamos ar paskleidžiamos dugno nuosėdos.

19. Tręšimui žemės ūkyje gali būti naudojamos I kategorijos dugno nuosėdos. Pažeistoms teritorijoms rekultivuoti, energetiniams augalams tręšti gali būti naudojamos tik I–II kategorijų dugno nuosėdos, išskyrus 24 punkte nurodytus atvejus.

20. Dugno nuosėdos tręšimui žemės ūkyje gali būti naudojamos, kai dirvožemio pH 5,5–8,5.

21. Maksimali tręšimo dugno nuosėdomis norma turi užtikrinti, kad į dirvožemį nepatektų: azoto – daugiau kaip 170 kg/ha per metus, fosforo – 40 kg/ha per metus.

22. Dugno nuosėdos turi būti paskleidžiamos tolygiai, neiškreipiant esamo reljefo.

23. Bet kokių tręšimo atveju sunkiųjų metalų koncentracijos dirvožemyje dėl tręšimo dugno nuosėdomis negali viršyti didžiausios leidžiamos koncentracijos (2 lentelė).

2 lentelė. Didžiausia leidžiama sunkiųjų metalų koncentracija (toliau – DLK) dirvožemyje.

Dirvožemio granulimetrinė sudėtis	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
Smėliai, priesmėliai	50	1,0	50	50	50	160	0,6
Priemoliai, moliai	80	1,5	80	80	60	260	1,0

24. Draudžiama naudoti tręšimui visų kategorijų dugno nuosėdas:

24.1. vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose ir arčiau kaip 10 m nuo vandens telkinio kranto linijos;

- 24.2. vandens telkinių pakrančių apsaugos zonose neįterpiančią į gruntą;
- 24.3. intensyvaus karsto zonoje;
- 24.4. teritorijose, kur sunkiųjų metalų koncentracija dirvožemyje viršija didžiausią leidžiamą sunkiųjų metalų koncentraciją (2 lentelė).

III SKYRIUS

PROJEKTO DERINIMAS IR PRANEŠIMO PATEIKIMAS

25. Asmuo, organizuojantis tvarkymo darbus, pateikia Aplinkos apsaugos agentūrai prie Aplinkos ministerijos (toliau – atsakinga institucija) vieną iš šių dokumentų:

25.1. pasirašytą Pranešimą (raštu ir kopiją skaitmeniniu formatu), vykdant vandens telkinio tvarkymo darbus pagal Aprašo 1 priedo antrojoje skiltyje nurodytus darbų mastus;

25.2. pasirašytą Projektą (raštu ir kopiją skaitmeniniu formatu), vykdant vandens telkinio tvarkymo darbus pagal Aprašo 1 priedo trečiojoje skiltyje nurodytus darbų mastus.

26. Atsakinga institucija išvadą Projektui turi pateikti per 30 darbo dienų nuo Projekto pateikimo dienos.

27. Atsakinga institucija, derindama Projektą ar tikrindama Pranešimą:

27.1. vadovaujasi Apraše išdėstytais reikalavimais ir su vandens telkinių tvarkymu susijusiais teisės aktais;

27.2. patikrina duomenis saugomų rūšių informacinėje sistemoje apie saugomų rūšių radavietes ir augavietes, įvertina, ar tvarkymo darbais nebus padaryta žalos saugomoms rūšims ir jų radavietėms ir augavietėms, išskyrus atvejus, kai vandens telkinio tvarkymo darbai numatomi Saugomoje teritorijoje. Kai vandens telkinio tvarkymo darbai numatomi Saugomoje teritorijoje, nurodytą patikrinimą atlieka Saugomos teritorijos direkcija, su kuria derinamas Projektas ar kuriai tikrinti Pranešimas teikiamas pagal Aprašo 28 punktą;

27.3. naudojami kitų įstaigų prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų informacija tikrindama informaciją apie vandens telkinį ir formuluodama reikalavimus tvarkymo darbams.

28. Atsakinga institucija Projektą arba Pranešimą teikia derinti:

28.1. valstybinio parko, valstybinio rezervato ar biosferos rezervato direkcijai (toliau – direkcija), jei planuojamas tvarkyti vandens telkinys yra valstybiniame parke, valstybinio rezervato buferinės apsaugos zonoje ar biosferos rezervate arba paskirtai atsakingai direkcijai, kai planuojamas tvarkyti vandens telkinys ar jo dalis yra valstybiniame draustinyje, biosferos poligone, atkuriamajame sklype arba Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje (pagal 2014 m. kovo 26 d. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymą Nr. V-83 „Dėl Nacionalinių saugomų teritorijų ir „Natura 2000“ tinklo teritorijų priskyrimo saugomų teritorijų direkcijoms“);

28.2. atitinkamai savivaldybės administracijai, jei planuojamas tvarkyti vandens telkinys yra savivaldybės įsteigtame draustinyje.

29. Direkcija ar atitinkamos savivaldybės administracija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Projekto ir (arba) Pranešimo iš atsakingos institucijos gavimo dienos patikrina šiuos dokumentus, rengia išvadą numatytiems tvarkymo darbams ir teikia atsakingai institucijai. Rengdama išvadą apie pritarimą ir (arba) nepritarimą numatytiems vandens telkinio tvarkymo darbams, direkcija įvertina, ar nebus padaryta žalos Saugomos teritorijos kraštovaizdžiui, saugomoms rūšims, jų radavietėms ir augavietėms, saugomoms natūralioms buveinėms (pagal Saugomų rūšių informacinės sistemos ar kitų informacinių sistemų ir duomenų bazių duomenis) ar kitoms gamtos vertybėms, prireikus siūlo nustatyti reikalavimus tvarkymo darbams, kad tokios žalos būtų išvengta. Savivaldybės administracija, rengdama išvadą apie pritarimą ir (arba) nepritarimą numatytiems vandens telkinio tvarkymo darbams, įvertina, ar numatyti vandens telkinio tvarkymo darbai yra suderinami su savivaldybės įsteigto draustinio apsaugos ir tvarkymo reikalavimais. Nepateikus išvados per 10 darbo dienų, laikoma, kad direkcija ar atitinkamos savivaldybės administracija pastabų Projektui ar Pranešimui neturi ir numatomiems vandens telkinio tvarkymo darbams pritaria.

30. Teisė tvarkyti vandens telkinį įgyjama:

30.1. po 20 darbo dienų nuo Pranešimo atsakingoje institucijoje gavimo dienos, jeigu per šį terminą atsakinga institucija nepateikia neigiamos išvados dėl suplanuotų vandens telkinio tvarkymo darbų;

30.2. nuo teigiamos išvados gavimo dienos per 26 punkte nurodytą terminą, kai pagal Aprašo 1 priede nurodytus atvejus būtina Projektui gauti pritarimą.

31. Jei Projektas neatitinka Aprašo reikalavimų, gavus kitų institucijų išvadas dėl nepritarimo numatytiems vandens telkinio tvarkymo darbams, atsakinga institucija per 15 darbo dienų raštu nurodo organizatoriui (asmeniui, organizuojančiam tvarkymo darbus) pašalinti trūkumus. Projekto pateikimo data skaičiuojama nuo dienos, kai atsakingai institucijai pateikiamas Aprašo reikalavimus atitinkantis Projektas.

32. Už pateiktų duomenų teisingumą atsako tvarkymo darbus organizuojantis asmuo.

33. Neatlikus vandens telkinio tvarkymo darbų per Projekte nustatytą terminą, tvarkymo darbus organizuojantis asmuo, nurodydamas vėlavimo priežastis, apie tai raštu informuoja atsakingą instituciją, kuri suderina naują Projekto įgyvendinimo terminą, priima sprendimą dėl nebaigtų tvarkymo darbų atlikimo termino ir apie tai informuoja Projektą nagrinėjusias institucijas ir atitinkamo regiono (pagal vandens telkinio buvimo vietą) aplinkos apsaugos departamentą.

34. Atsakinga institucija apie suderintus Projektus ir patvirtintus Pranešimus turi informuoti juos nagrinėjusias institucijas ir atitinkamo regiono (pagal vandens telkinio buvimo vietą) aplinkos apsaugos departamentą, pateikdama jam Projekto ar Pranešimo kopiją.

IV SKYRIUS PROJEKTAS IR PRANEŠIMAS

35. Vandens telkinių tvarkymo darbai, atsižvelgiant į jų rūšį, mastą ir tai, ar vandens telkinys yra Saugomose teritorijose, vykdomi gavus atsakingos institucijos pritarimą Projektui arba pateikus Pranešimą, arba be šių dokumentų. Vandens telkinio tvarkymo darbai, kada būtina teikti Pranešimą arba gauti pritarimą Projektui, nurodyti Aprašo 1 priede.

36. Projekto sudedamosios dalys:

36.1. bendroji dalis, kurioje informuojama apie planuojamus tvarkymo darbus – tvarkymo darbų užsakovą (fizinio ar juridinio asmens vardas, pavardė/pavadinimas, gyvenamosios vietovės/buveinės adresas, telefono numeris, elektroninis paštas), planuojamą tvarkyti vandens telkinį (pavadinimas, identifikavimo kodas, koordinatės pagal LKS 94 koordinacių sistemą, vietovės adresas), darbų vykdymo pradžios ir pabaigos terminus, darbų vykdymo priežastis ir tikslą, vietą, kurioje numatoma vykdyti planuojama veiklą, numatomą tvarkyti plotą, planuojamos tvarkyti teritorijos ilgį ir plotį, dugno nuosėdų apdorojimui ar panaudojimui numatomą vietą, pagrindines numatomas tvarkymo darbų vykdymo technologijas, įrenginius ir statinius, iškastų nuosėdų, pašalintos augalijos kiekį, iškastų nuosėdų tvarkymo technologiją ir panaudojimą. Aprašomi būsimi darbai, jų organizavimas, priemonės sumažinti neigiamą poveikį aplinkai arba kompensuoti. Projekte turi būti aprašyti galimų avarinių situacijų, jų prevencijos ir avarijų likvidavimo būdai;

36.2. technologinė dalis – pateikiami vandens telkinio tvarkymo darbų reikalavimai – vandens telkinio tvarkymo būdas (aprašoma tvarkymo technologija) ir technika, parenkama vieta sėsdintuvų įrengimui, projektuojamos privažiavimo vietos, numatomi užbaigiamieji darbai (krantų sutvarkymas, sėsdintuvų, laikinų privažiavimo vietų ir statinių panaikinimas, numatoma vandens kokybės stebėseną ir jos gerinimo priemonės, pvz., makrofitų pjovimas, įžuvinimas ir pan.);

36.3. vietovės schema: vandens telkinio ar jo dalies schema, kurioje pažymima planuojama tvarkymo vieta, jo gretimybės (ne senesnės kaip 5 metų), vandens gylis, dumblo storis ir teritorijos prie vandens zonos topografinis planas (M 1:500), kiti planai ir brėžiniai, susiję su tvarkymo darbais, fotonuotraukos (ne senesnės kaip pusės metų, darytos prieš vandens telkinio tvarkymo darbus augalų vegetacijos periodu, kuriose būtų aiškiai matomas planuojamas tvarkyti vandens telkinys ar jo dalis);

36.4. nuosavybę patvirtinančių dokumentų, kuriuose nurodyta tikslinė žemės naudojimo paskirtis, nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kopijos;

36.5. vandens telkinių būklė, nustatyta vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d.

įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“. Pagrindiniai vandens telkinių tyrimai, reikalingi įvertinti vandens telkinių būklę, neatliekami, jei naudojamosi valstybinio monitoringo ar kitais tyrimų duomenimis, kurie atlikti vadovaujantis Aprašo 38 punkto nuostatomis;

36.6. planuojant naudoti ar perduoti kitam asmeniui dugno nuosėdas tręšimui žemės ūkyje, turi būti atlikti Aprašo 13 punkte numatyti tyrimai;

36.7. jei vandens telkinyje ar pakrantėje, kur numatomi vandens telkinio tvarkymo darbai, randama saugomų rūšių, Projekte turi būti numatytos saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių apsaugos priemonės;

36.8. išvada dėl poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo, jei nustatyta tvarka turėjo būti atliktos reikšmingumo nustatymo procedūros;

36.9. atrankos išvada dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo arba sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių ir atrankos išvados ar sprendimo viešinimo dokumentai, kai pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nuostatas turi būti atliktos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

37. Projektas turi būti rengiamas vadovaujantis Aprašo 2 priede nustatytais reikalavimais.

38. Dirvožemio ir vandens tyrimus turi būti atlikti laboratorijos, akredituotos teisės aktų nustatyta tvarka arba turinčios leidimus atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus, išduotus Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 „Dėl Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

39. Projektą gali rengti specialistai, turintys aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą biomedicinos mokslų studijų srities biologijos, geografijos, geologijos ar ekologijos ir aplinkotyros krypties arba technologijos mokslų studijų srities aplinkos inžinerijos krypties išsilavinimą. Projektų rengėjų patirtis – dalyvavimas rengiant ne mažiau kaip 1 vandens telkinio tvarkymo ir (arba) valymo projektą.

40. Rengiant Pranešimą, teikiama informacija: asmens, organizuojančio tvarkymo darbus, kontaktinė informacija (fizinio ar juridinio asmens vardas, pavardė/pavadinimas, gyvenamosios vietovės/buveinės adresas, telefono numeris, elektroninis paštas), planuojamo tvarkyti vandens telkinio pavadinimas, vietovės adresas, tvarkytinos vietos centro taško koordinatės LKS 94, sklypo planas ar kita kartografinė medžiaga apie vietą, kurioje numatomi tvarkymo darbai, darbų vykdymo pradžios ir pabaigos data, darbų vykdymo priežastis ir tikslas, pažymėtas numatomas tvarkyti plotas, vandens telkinio valymo technologija, numatomas dumblo panaudojimas, vietovės fonuotraumokas (ne senesnės kaip pusės metų, darytos prieš vandens telkinio tvarkymo darbus augalų vegetacijos periodu, kuriose būtų aiškiai matomas vandens telkinys ar jo dalis).

V SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

41. Asmenys, pažeidę Aprašo nuostatas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

42. Institucijų sprendimai dėl vandens telkinių tvarkymo darbų vykdymo gali būti apskūsti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

**Vandens telkinio tvarkymo darbai, kada būtina teikti Pranešimą arba gauti pritarimą
Projektui**

Vandens telkinio tvarkymo darbai	Tvarkymo darbų mastai (plotas, ilgis ir kt.), kada	
	būtina teikti Pranešimą	būtina gauti pritarimą Projektui
1. Vandens telkiniai Saugomose teritorijose¹		
1.1. vandenyje augančios vandens augalijos pjovimas	plotas $\leq 0,01$ ha (žiema $\leq 0,04$ ha)	plotas $> 0,01$ ha
1.2. vandens telkinio valymo darbai	plotas $\leq 0,04$ ha	plotas $> 0,04$ ha
1.3. maudyklos įrengimas paskleidžiant mineralinį gruntą (smėlį, žvyrą ir pan.) vandens telkinio dugne, nekeičiant kranto linijos	pilamo grunto sluoksnis ≤ 10 cm; plotas $\leq 0,04$ ha	pilamas > 10 cm grunto sluoksnis arba plotas $> 0,04$ ha
1.4. maudyklos ar paplūdimio įrengimas pakrantės sausojoje ar užliejamoje dalyje paskleidžiant mineralinį gruntą (smėlį, žvyrą ir pan.), nekeičiant kranto linijos	plotas $\leq 0,01$ ha	plotas $> 0,01$ ha
1.5. pakrantės sausosios dalies grunto lyginimas, žolės sėjimas, kiti erozijos židinių tvarkymo ir pakrantės ir vandens telkinio morfologinių savybių atkūrimo darbai	plotas $\leq 0,01$ ha	plotas $> 0,01$ ha
1.6. biomanipuliacija	–	visi plotai
1.7. teršalų izoliavimas, stabilizavimas, surišimas	–	visi plotai
2. Kiti vandens telkiniai		
2.1. vandenyje augančios vandens augalijos pjovimas	plotas $\leq 0,1$ ha	$> 0,1$ ha
2.2. vandens telkinio valymo darbai	plotas nuo 0,01 iki 0,04 ha (imtinai)	plotas $> 0,04$ ha
2.3. maudyklos įrengimas paskleidžiant mineralinį gruntą (smėlį, žvyrą ir pan.) vandens telkinio dugne, nekeičiant kranto linijos	plotas nuo 0,01 ha iki 0,04 ha (imtinai); pilamo grunto sluoksnis ≤ 10 cm	plotas $> 0,04$ ha arba pilamo grunto sluoksnis > 10 cm
2.4. maudyklos ar paplūdimio įrengimas pakrantės sausojoje ar užliejamoje dalyje paskleidžiant mineralinį gruntą (smėlį, žvyrą ir pan.), nekeičiant kranto linijos	plotas nuo 0,01 ha iki 0,04 ha (imtinai)	plotas $> 0,04$ ha
2.5. pakrantės sausosios dalies grunto lyginimas, žolės sėjimas, kiti erozijos židinių tvarkymo ir kiti pakrantės ir vandens telkinio morfologinių savybių atkūrimo darbai	plotas nuo 0,04 ha iki 0,1 ha (imtinai)	plotas $> 0,1$ ha
2.6. biomanipuliacija	–	visi plotai
2.7. teršalų izoliavimas, stabilizavimas, surišimas	–	visi plotai

¹ jeigu atitinkama veikla neuždrausta teisės aktais

1. REIKALAVIMAI MAKROFITŲ ŠALINIMUI, SODINIMUI:

1.1. prieš planuojant makrofitų šalinimo darbus, turi būti įvertinta, ar nėra reikšmingos biogeninių ir organinių medžiagų prietakos į vandens telkinius, skatinančios vandens telkinio užžėlimą. Jeigu tokia prietaka egzistuoja, pirmiausia reikėtų nutraukti prietaką arba atlikti makrofitų šalinimą komplekse su prietakos mažinimo priemonėmis;

1.2. šalinant makrofitus turi būti numatytos priemonės, kurios neleistų augalų liekanoms skliti vandens telkinyje;

1.3. vykdant makrofitų šalinimą turi būti palikti nepaliesti makrofitų plotai (priklausomai nuo vandens telkinio tvarkomo ploto);

1.4. jei makrofitus sodinti planuojama didesniame kaip 5 % vandens telkinio plote, turi būti parengtas mokliškai pagrįstas sodinimo planas, kuriame atsispindėtų parinktos makrofitų rūšys, sodinimo plotas, galimas poveikis ekosistemai;

1.5. jeigu vandens telkinyje planuojama sodinti svetimžemių makrofitų rūšis, nepriklausomai nuo sodinamo ploto, privaloma vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 „Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“ nuostatomis.

2. REIKALAVIMAI DUGNO NUOSĖDŲ ŠALINIMUI:

2.1. prieš šalinant dugno nuosėdas, turi būti atlikti susikaupusių dugno nuosėdų sluoksnio (storio, kilmės) ir batimetriniai tyrimai;

2.2. prieš valant vandens telkinį, kuris yra urbanizuotoje teritorijoje arba yra informacijos apie praeityje buvusią ar dabar vykdomą taršą, turi būti atlikti vandens telkinyje susikaupusių dugno nuosėdų cheminiai tyrimai;

2.3. valant vandens telkinį draudžiama šalinti dugno nuosėdas giliau nei iki mineralinio grunto;

2.4. valant didesnę kaip 5 ha vandens telkinio plotą, prieš ir po vandens telkinio tvarkymo darbų turi būti atliktas žuvų bendrijos būklės įvertinimas, būklei pablogėjus – numatytos papildomos priemonės būklės pagerinimui.

3. REIKALAVIMAI UŽTERŠTŲ DUGNO NUOSĖDŲ ŠALINIMUI AR UŽTERŠTO TELKINIO DUGNO PLOTO IZOLIAVIMUI

Prieš valant vandens telkinį, kuris yra urbanizuotoje teritorijoje, arba yra informacijos apie praeityje buvusią ar dabar vykdomą taršą, turi būti atlikti vandens telkinyje susikaupusių dugno nuosėdų cheminiai tyrimai.

4. REIKALAVIMAI PERTEKLINIO FOSFORO CHEMINIAM SURIŠIMUI Į PATVARIUS IR INERTINIUS JUNGINIUS:

4.1. prieš planuojant fosforo surišimo darbus, vadovaujantis vandens tyrimų ar esamų paviršinių vandens telkinių valstybinio ar savivaldybių monitoringo duomenimis, turi būti įvertinta vandens telkinio pH, bedeguoninės sąlygos;

4.2. fosforo surišimo darbai turi būti vykdomi vandens telkinio dalyje, kurioje gylis – ne mažesnis nei 3 m;

4.3. vykdant tvarkymo darbus upėse, draudžiama vykdyti perteklinio fosforo cheminio surišimo į patvarius ir inertinius junginius darbus.

5. REIKALAVIMAI BIOMANIPULIACIJAI:

5.1. planuojant vykdyti biomanipuliaciją, turi būti atlikti ichtiologiniai tyrimai ir teisės aktų nustatyta tvarka parengtas įžuvinimo planas;

5.2. planuojant įveisti svetimžemes žuvų rūšis, privaloma vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 „Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“ nuostatomis.

6. REIKALAVIMAI DIRBTINAI IŠTIESINTOS UPĖS ATKARPOS ATSTATYMIUI (RENATŪRALIZAVIMUI):

6.1. upės atkarpos renatūralizavimą atliekant ne trumpesnėje kaip 1 km upės dirbtinai ištiesintoje atkarpoje, turi būti atliktas renatūralizuojamos upės atkarpos buveinių kokybės vertinimas vadovaujantis LAND 67-2005 Upių buveinių kokybės vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-350 „Dėl Lietuvos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 67-2005 „Upių buveinių kokybės vertinimo metodika“ patvirtinimo“;

6.2. renatūralizavimo darbai vykdomi tais atvejais, kai upės vagos atkarpos morfologinės savybės pakeistos dėl žmogaus ūkinės veiklos.
